

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/106/2023
Identifikačné číslo spisu: 6621204623
Dátum vydania rozhodnutia: 26.09.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Mária Trubanová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6621204623.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Márie Trubanovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Viery Nevedelovej a JUDr. Aleny Adamcovej, v spore žalobcov 1/ W. K., narodeného U., S., 2/ V. K., narodeného U., S., obaja zast. advokátom JUDr. Jozefom Veselým, Veľký Krtíš, Mierová 1, proti žalovaným 1/ V. W., narodenému U., S., 2/ J. W., narodenému U., S., prechodne bytom B., obaja zast. advokátom JUDr. Ondrejom Szilágyim, Lučenec, Dr. Vodu 2, o splnenie povinnosti a náhrady škody vo výške 7.000 eur, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 13C/39/2021, o dovolaní žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. februára 2023 sp. zn. 14Co/64/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a .

Žalovaní 1/ a 2/ majú voči žalobcom 1/ a 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Lučenec (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 11. augusta 2022 č. k. 13C/39/2021-283 výrokom I. zamietol žalobu o uloženie povinnosti žalovaným 1/, 2/ zakázať vykonávať opravy poľnohospodárskych strojov a motorových vozidiel na príľahlých nehnuteľnostiach k rodinnému domu číslo XX v katastrálnom území obce R.; výrokom II. zamietol žalobu o uloženie povinnosti žalovaným 1/, 2/ odstrániť z nehnuteľností žalovaného 1/ prislúchajúcich k rodinnému domu číslo XX v katastrálnom území obce R. nepojazdné poľnohospodárske stroje, motorové vozidlá, opotrebované súčiastky strojov, ropné produkty, obaly z ropných produktov, čistiacich prostriedkov, chemické čistiace prostriedky; výrokom III. zamietol žalobu o uloženie povinnosti žalovaným 1/, 2/ zakázať vykonávať činnosť na obrábacích strojoch nad primeranú mieru na nehnuteľnostiach žalovaného 1/ prislúchajúcich k rodinnému domu číslo XX v katastrálnom území obce R.; výrokom IV. zamietol žalobu o zaplatenie 6.937,68 eur; výrokom V. zastavil konanie v časti o 62,32 eur; výrokom VI. o trovách konania rozhodol tak, že žalobcom 1/, 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalovaným 1/, 2/ trovy konania v rozsahu 100 % vo výške, ako bude rozhodnuté

osobitným uznesením vyšším súdnym úradníkom, v lehote troch dní od právoplatnosti uznesenia.

1.1. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalobcovia 1/, 2/ sa žalobou domáhali splnenia povinnosti a náhrady škody vo výške 7.000 eur od žalovaných 1/, 2/, pričom uviedli, že žalobca 1/ je podľa LV č. XXX výlučným vlastníkom nehnuteľností v k. ú. R. parcely registra „C“ parc. č. 441/1, 441/2, 441/4, 441/5, 441/7, 441/8, 492/2, 492/3 prislúchajúce k rodinnému domu č. XX a žalobca 2/ je podľa LV č. XXX výlučným vlastníkom parcely registra „C“ parc. č. 441/6 prislúchajúcej k rodinnému domu so súpisným číslom XXX. Žalovaný 1/ je podľa LV č. XXX výlučným vlastníkom nehnuteľnosti a parciel registra „C“, pričom ako žalovaný 1/ tak aj žalovaný 2/ (syn žalovaného 1/), bývajú na adrese R. a obaja vykonávajú opravu motorových vozidiel a poľnohospodárskych strojov a v súvislosti s touto činnosťou neprimeraným spôsobom zasahujú do výkonu vlastníckeho práva žalobcov 1/, 2/.

1.2. Súd prvej inštancie na vec aplikoval ustanovenia § 123, § 126 a § 127 ods. 1 a § 420 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. (ďalej aj „OZ“). Uviedol, že imanentnou súčasťou výkonu subjektívneho vlastníckeho práva je vždy interakcia s inými osobami a majetkom. Tiež uviedol, že aktívnu legitimáciu na podanie žaloby podľa § 127 ods. 1 OZ má každý, kto je obťažovaný imisiou. Pasívne legitimovaný pri žalobe je nielen vlastník nehnuteľnosti, ale aj vlastník a užívateľ akejkoľvek inej veci spojenej s imisiou, napr. nájomca bytu rušiaci ostatných a podobne. Petit žaloby musí byť negatívny, a preto môže znieť len na zdržanie sa konania, t. j. presne vymedzené rušenie, pričom podľa povahy veci treba aj označiť nehnuteľnosť, s užívaním ktorej sú spojené.

1.3. Žalobcovia tvrdili, že zo strany žalovaných dochádza k neprípustnému výkonu vlastníckeho práva v rámci susedských vzťahov, a to jednak k ich obťažovaniu nad mieru primeranú pomerom spočívajúceho najmä v opravovaní poľnohospodárskych a iných strojov a mechanizmov a s tým spojeným hlukom, ďalšími imisiami ako výfukovými plynmi, čím fakticky tvrdia, že dochádza k naplneniu prvej skutkovej podstaty generálnej klauzuly vyjadrenej § 127 ods. 1 OZ, pričom však z pohľadu ich tvrdení je možné konanie žalovaných podriadiť i pod druhú skutkovú podstatu citovaného zákonného ustanovenia, keďže podľa tvrdenia žalobcov 1/, 2/ žalovaní vážne ohrozujú výkon ich práva tým, že svojou činnosťou majú spôsobovať kontamináciu vody s následným zamorením studne, ktorá bola jediným zdrojom pitnej vody, resp. vybudovanej šachty na odvod povrchovej vody v suteréne nehnuteľnosti.

1.4. Vo vzťahu k výroku I. petitu žaloby sa žalobcovia domáhali zakázať vykonávať opravy poľnohospodárskych strojov a motorových vozidiel žalovaným na príľahlých nehnuteľnostiach k rodinnému domu so súp. č. XX v obci R.. Žalobcovia sa teda domáhali zákazu vykonávať určitú činnosť žalovaným v celom rozsahu. Zakázať žalovaným 1/, 2/ nakladať a užívať predmety svojho vlastníctva nad rámec klauzuly § 127 ods. 1 OZ, t. j. v rozsahu, kedy k zasahovaniu do práv ostatných vlastníkov nedochádza, by podľa názoru súdu bolo neprimeraným zásahom do výkonu vlastníckeho práva. Žalobcovia síce tvrdili, že žalovaní vykonávajú opravy vo väčšom rozsahu, v sviatky, v ranných hodinách, majú používať rôzne nástroje, s čím je spojená zvýšená hlučnosť, majú štartovať poľnohospodárske stroje, nechať ich naštartované po dlhšiu dobu, s čím má byť spojená expozícia dymom, tieto ich tvrdenia však žiadnym z dôkazov preukázané neboli vo vzťahu k rušeniu nad mieru primeranú. Pri zohľadnení miestnych špecifik, kedy sa jedná o vidiecku aglomeráciu, kde oprava poľnohospodárskych strojov a ich používanie je bežnou súčasťou každodenného života, z takéhoto záveru nie je možné konštatovať, že by sa jednalo o nadmerné obťažovanie.

1.5. Žalobcovia tiež tvrdili, že manipuláciou pri oprave strojov dochádza ku kontaminácii pôdy a zrejme následnému priesaku do vôd a prenosu ropných látok do studní, avšak ani v tomto smere predložené dôkazy nie sú dostačujúce, najmä ak tieto dôkazy si navzájom odporujú. Žalobcovia síce predložili súdu výsledky rozboru vody z odpadovej šachty, resp. ich studne, ktorých vzorka bola vyhodnotená ako pozitívna na zvyšky ropných látok, avšak na strane druhej bolo vykonané šetrenie v správnom, resp. trestnom konaní, s odobraním vzoriek vody aj pôdy s negatívnym výsledkom. Bolo na strane žalobcov potrebné predložiť na svoje tvrdenia dôkazy nielen o samotnej existencii kontaminácie, ale dôkaz o tom, že ku kontaminácii dochádza práve činnosťou žalovaných. Z tohto dôvodu zakázať žalovaným

vykonávať akékoľvek opravy poľnohospodárskych strojov a motorových vozidiel bolo podľa názoru súdu jednak nedôvodné a zasahujúce do ich vlastníckeho práva nad mieru potrebnú na dosiahnutie účelu v zmysle § 127 ods. 1 OZ. Primeraným by nebolo zakázať žalovaným vykonávať činnosti napríklad opravy, ale uložiť povinnosť zdržať sa rušenia hlukom, prípadne inými inísiami nad mieru primeranú.

1.6. V vzťahu k výroku č. II. uloženia povinnosti odstrániť z nehnuteľností žalovaného 1/ prislúchajúcich k rodinnému domu č. XX nepojazdné poľnohospodárske stroje, motorové vozidlá, opotrebované súčiastky strojov, ropné produkty, obaly z ropných produktov, čistiacich prostriedkov, chemické čistiace prostriedky, a to všetko v lehote 30 dní, súd poukázal na už uvedené odôvodnenie vo vzťahu k výroku pod č. I. Zvýraznil, že samotným uskladnením uvedených vecí na pozemku žalovaných, ktoré im vlastnícky patria nebolo preukázané, že by nad mieru primeranú pomerom dochádzalo k obťažovaniu žalobcov. Existencia vecí a ich umiestnenie na pozemku žalovaných je nesporná, jednak vyplýva z priloženej fotodokumentácie, ohliadky na mieste samom, ako aj ohliadky v trestnom konaní. Samotná skutočnosť, že pohľad do dvora žalovaných nie je vôbec oku lahodivý však nezakladá skutkovú podstatu obťažovania nad mieru primeranú pomerom.

1.7. Vo vzťahu k výroku č. III. petitu zakázať žalovaným vykonávať činnosť na obrábacích strojoch nad mieru zrejme primeranú mal súd za to, že sa jedná o výrok naviazaný na výrok č. I. petitu, kedy sa žalobcovia domáhali zákazu akéhokoľvek vykonávania opráv poľnohospodárskych strojov a motorových vozidiel, s čím je spojené aj používanie obrábacích strojov. Skutočnosť, že dochádza k obťažovaniu nad mieru primeranú obvyklým pomerom však v konaní preukázaná nebola, preto súd mohol len zopakovať, že pri neunesení dôkazného bremena vo vzťahu k preukázaniu, že činnosť žalovaných je činnosťou, ktorá v mieste a čase môže byť považovaná za činnosť nad mieru primeranú, dokázaná nebola. Naopak, žalovaní predložili čestné vyhlásenia, mimo iné aj osôb bývajúcich v susedstve na druhej strane ulice v príľahlých bytovkách, ktorí takéto obťažovanie nezaznamenali.

1.8. Vo vzťahu k výroku č. IV. súd uviedol, že žalobcovia sa domáhali náhrady škody, ktorá im vznikla, ako tvrdia, v príčinnej súvislosti s výskytom ropných látok v ich studni, čo vyvolalo potrebu vybudovania novej studne na pitnú vodu, ktorej existencia je nesporná a rovnako nesporné sú aj náklady, ktoré boli na to vynaložené. Podľa názoru súdu prvej inštancie už prvý atribút pre priznanie náhrady škody naplnený nebol, keďže nie je možné konštatovať na strane žalovaných, že by sa dopustili nejakého protiprávneho konania. Je potom irelevantné skúmať otázku príčinnej súvislosti zavinenia, ako aj samotnej škody a jej výšky, keďže preukázané protiprávne konanie žalovaných 1/, 2/ absentuje.

1.9. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie s poukazom na ustanovenie § 255 Civilného sporového poriadku zák. č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj ako „odvolací súd“ a „krajský súd“) na odvolanie žalobcov 1/, 2/ rozsudkom z 28. februára 2023 č. k. 14Co/64/2022-360 výrokom I. ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil rozsudok okresného súdu v napadnutých výrokoch I., II., III., IV. a VI.; výrokom II. zaviazal žalobcov 1/, 2/ zaplatiť žalovaným 1/, 2/ spoločne a nerozdielne trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 % v lehote troch dní odo dňa právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie, ktorým rozhodne o výške trov konania. Odvolací súd skonštatoval správnosť skutkových záverov súdu prvej inštancie, aj vecnú správnosť odvolaním napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a odkázal na jeho odôvodnenie (§ 387 ods. 2 CSP).

2.1. Nad rámec a k odvolacím námietkam žalobcov odvolací súd uviedol, že napriek náležitému výkladu ustanovenia § 127 ods. 1 OZ a rozsiahlemu teoretickému exkurzu k úprave susedských práv a prípadne uplatnených susedských žalôb, poskytnutému súdom prvej inštancie sa žalobcovia 1/, 2/ zastúpení v konaní advokátom, domáhajú v konaní uloženia zákazu žalovaným 1/, 2/ vykonávať opravy poľnohospodárskych strojov a motorových vozidiel, a to bez bližšieho konkrétneho vymedzenia čo do spôsobu, rozsahu a času a domáhajú sa tiež uloženia povinnosti odstrániť z nehnuteľností žalovaného 1/ prislúchajúcich k rodinnému domu nepojazdné poľnohospodárske stroje, motorové vozidlá, opotrebované súčiastky strojov, ropné produkty a pod. Žalobcovia 1/, 2/ tak žalobný návrh vymedzili

spôsobom nesúladiacim s ustanovením § 127 ods. 1 OZ, ktorý nie je možný úspešne poňať do výroku súdneho rozhodnutia, a teda už len z uvedeného dôvodu nebolo možné žalobe vyhovieť.

2.2. Súd prvej inštancie správne i opakovane uviedol, že petit žaloby uplatnenej podľa § 127 ods. 1 OZ musí byť negatívny. Preto môže znieť len na zdržanie sa určitého konania, na zdržanie sa určitého presne vymedzeného rušenia, resp. rušivého zásahu. Už súd prvej inštancie uviedol, že v zmysle § 127 ods. 1 OZ sa nemožno domáhať uloženia určitej povinnosti žalovanému (susedovi). Zodpovednosť za to, že žalobný návrh je spôsobilý prevzatia do výroku súdneho rozhodnutia, že je určitý a materiálne vykonateľný, nesie žalobca ako pán sporu - v danom prípade žalobcovia 1/, 2/, v konaní zastúpení advokátom. Na uvedenú okolnosť odvolací súd považoval za potrebné poukázať už v úvode odôvodnenia svojho rozhodnutia, nakoľko v súdnej veci sa žaloba žalobcov 1/, 2/ môže javiť v určitom rozsahu, týkajúcom sa konkrétnych čiastkových konaní žalovaných 1/, 2/ ako dôvodná (predovšetkým, pokiaľ sa týka obťažovania hlukom, prípadne exhalátmi z motorových vozidiel), avšak i v prípade, že by žalobcovia uvedenú skutočnosť nimi predkladanými, resp. označenými dôkazmi náležite v konaní preukázali, žalobnému návrhu v znení formulovanom žalobcami 1/, 2/ nebolo a nie je možné vyhovieť, nakoľko žalobný návrh je znejúci na uloženie zákazu určitého komplexného všeobecného konania, resp. na uloženie povinnosti konať (odstrániť konkrétne hnutelné veci), nie je vymedzený negatívne vo vzťahu ku konkrétnemu čiastkovému konaniu, prekračujúcemu mieru primeranú pomerom, ktorého by sa mali žalovaní 1/, 2/ zdržať.

2.3. Odvolací súd osobitne zvyrazňuje, že pokiaľ žalobcovia 1/, 2/ poukazujú na samotnú skutočnosť neoprávneného uskladňovania hnutelných vecí, ktoré môžu mať charakter odpadu v zmysle Zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch (ďalej aj „Zákon o odpadoch“), uvedené konanie už naznačuje porušenie noriem verejného práva žalovanými 1/, 2/, ktoré sú však kompetentné riešiť orgány verejného zdravia, orgány na ochranu životného prostredia a predovšetkým obec, ktorá v zmysle § 5 OZ má možnosť žalovaným 1/, 2/ v správnom rozhodnutí uložiť konkrétnu povinnosť (napr. odstrániť špecifikované hnutelné veci); takúto možnosť však nemá súd konajúci v civilnom konaní, ktorý môže uložiť žalovanému subjektu len povinnosť zdržať sa špecifikovaného druhu konania, ktorým presahuje výkon svojho vlastníckeho práva na úkor vlastníckeho práva susediaceho vlastníka - v súdnom konaní žalobcu.

2.4. Pokiaľ sa týka odvolacích námietok žalobcov obsiahnutých v bode 26., 27., 28. odvolania žalobcov, v ktorých žalobcovia 1/, 2/ poukazovali na okolnosť zistenú i počas ohliadky dňa 11. mája 2022, že žalovaný 1/ disponuje odmasťovacím zariadením, ktoré má umiestnené v jeho dielni, a ktoré si zaobstaral ešte počas výkonu svojej podnikateľskej činnosti v roku 1997, a ktorým zabezpečuje odmasťovanie súčiastok motorových vozidiel a poľnohospodárskych strojov, keď žalobcovia osobitne poukázali a zvyraznili tú okolnosť, že žalovaní 1/, 2/ nijakým spôsobom súdu nepreukázali, akým spôsobom nakladajú s odpadom vznikajúcim pri procese odmasťovania súčiastok, resp. akým spôsobom ho likvidujú, odvolací súd uviedol, že v uvedenom je dôkazná iniciatíva a bremeno dôkazu na strane žalobcov v tom smere, aby nimi predloženými, resp. minimálne označenými dôkazmi súdu preukázali, že práve v dôsledku konania žalovaného subjektu, sa konkrétnym spôsobom zasahuje do vlastníckeho práva žalobcu. Pre úspech v konaní o susedskej žalobe je tak skutočnosť, či žalovaný 1/ alebo žalovaný 2/ sám nepreukázal, ako nakladá s prípadným odpadom vznikajúcim pri procese odmasťovania súčiastok irelevantná, pokiaľ uvedené nemá priamu príčinnú súvislosť s konkrétnym vymedzeným zásahom do vlastníckeho práva žalobcu, ktorého výsledok je žalobca povinný v konaní náležitým spôsobom preukázať a vymedziť. Preto i okolnosť, na ktorú poukazujú žalobcovia 1/, 2/ v podanom odvolaní, že starosta obce J. C. sa uspokojil len s tvrdením žalovaného o tom, že zabezpečuje likvidáciu odpadu prostredníctvom ním označenej osoby, bez toho, aby žalovaný predložil zástupcovi obce o tom zmluvnú dokumentáciu, nie je pre rozhodnutie o veci zásadná, či podstatná. Rovnako nie je právne významná námietka žalobcov o tom, že obec, resp. starosta obce za obec konajúci, dostatočne neprešetril podnet žalobcov napriek tomu, že sa žalobcovia na obecnom úrade sťažovali na znečistenie vody. Uvedená námietka nedostatočného prešetrovania, nesprávneho, resp. nedostatočného postupu orgánu verejnej moci, v danom prípade obce, nemôže byť konvalidovaná alebo nahradená konaním súdu v občianskom súdnom konaní, na základe uplatnenej tzv. susedskej žaloby, keď žalobcovia uvedené mali možnosť namietat' a brániť sa tak procesne prípustnými prostriedkami obrany v správnom konaní pred orgánmi

obce s možnosťou využitia všetkých opravných prostriedkov. V prípade vydania rozhodnutia obce, ide o výkon samosprávnej pôsobnosti obce a o opravnom prostriedku proti nemu sa rozhoduje v súdnom preskúmvacom konaní v správnom súdnictve (podľa zák. č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku) na základe správnej žaloby.

2.5. Odvolací súd opätovne poukázal na tú skutočnosť, že pokiaľ žalobcovia namietajú neoprávnené nakladanie s odpadmi, resp. ich likvidáciu v rozpore so zákonom, uvedené konanie by mohlo napĺňať skutkovú podstatu verejného deliktu, správneho priestupku, ktorý je však nutné riešiť v inom ako v súdnom konaní na základe „susedskej“ žaloby, za ktorý delikt na úseku verejného práva je subjekt konajúci v rozpore s normami verejného práva i sankcionovateľný. V konaní pred súdom by uvedená okolnosť mohla byť významná v tom zmysle, pokiaľ by dôsledok z činnosti (konania) žalovaného subjektu, v konaní náležite preukázaný, predstavoval zásah do vlastníckej sféry žalobcu a konkrétnym spôsobom porušoval, resp. obmedzoval jeho práva. Taký následok sa však žalobcom v konaní preukázať nepodarilo.

2.6. Rovnaký záver musel odvolací súd konštatovať i k odvolacej námietke žalobcov obsiahnutej v bodoch 29., 30., 31. a 32. odôvodnenia odvolania, keď žalobcovia uvádzali, že rovnako nedôsledne vec prešetril i Okresný úrad, odbor starostlivosti o životné prostredie v R.. Odvolací súd uviedol, že civilnému súdu neprináleží hodnotiť a zaujímať stanoviská k procesnému postupu orgánov verejnej moci, ani k vecnému posúdeniu orgánov verejnej moci skutkovej činnosti, ktorá tvorí skutkový základ i v prejednávanej veci. V zmysle § 193 CSP je civilný súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnutelný podľa osobitného predpisu a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti. Námietka spočívajúca v namietaní nesprávneho, nedostatočného, nepreskúmateľného postupu orgánov verejnej moci, v danom prípade konkrétne zamestnanca Okresného úradu R., odboru starostlivosti o životné prostredie, či námietka o jeho nesprávnom vecnom posúdení obsiahnutom v rozhodnutí o veci samej, nepatrí do právomoci súdu konajúceho o tzv. susedskej žalobe. Preto nedostatočné, či nesprávne konanie orgánov verejnej moci, resp. „nedôsledné prešetrovanie vecí“ žalobcami označeným orgánom, nemá právnu relevanciu pre rozhodnutie vo veci na základe žalobcami uplatnenej žaloby a takto uplatnenú odvoláciu námietku je nutné hodnotiť ako nedôvodnú.

2.7. V podanom odvolaní žalobcovia namietajú i rozhodnutie súdu prvej inštancie obsiahnuté v zamietajúcom výroku o nároku na náhradu škody, keď žalobcovia nesúhlasia so záverom súdu o tom, že nebolo dokázané a preukázané protiprávne konanie žalovaných, ktoré by mohlo mať za následok vznik škody na strane žalobcov. K uvedenému namietanému nesprávne záveru súdu prvej inštancie žalobcovia 1/, 2/ v podanom odvolaní uviedli odkaz, resp. citáciu ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, § 12 ods. 6, § 63 ods. 1 Zákona o odpadoch, § 72, § 14 ods. 1 Zákona o odpadoch, pričom po uvedenej citácii žalobcovia uviedli, že žalovaní, ako fyzické osoby, nie sú oprávnení nakladať s týmto druhom odpadu a v konaní nevedeli hodnoverným spôsobom preukázať, ako tento odpad likvidujú. Majú preto za to, že žalovaní 1/, 2/ porušujú ustanovenia o odpadoch, pretože zjavne nakladajú s iným ako komunálnym a drobným odpadom a týmto svojím konaním spôsobili žalobcom škodu tým, že im kontaminovali vodu v studni ropnými látkami. V tejto časti sa odvolací súd stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, právnym posúdením uvedenej čiastkovej otázky a zhodne konštatuje, že v čase konania a rozhodovania civilného súdu nebolo ustálené a konštatované, že by žalovaní 1/, 2/ porušili konkrétne ustanovenie právneho predpisu, a teda že by konali v rozpore so zákonom. V konaní však nebolo dosiaľ ani dostatočne ustálené, či hnutelné veci konštatované na pozemkoch a v domových nehnuteľnostiach žalovaných napĺňajú definíciu odpadu v zmysle § 2 ods. 1 zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, podľa ktorého je odpad hnutelná vec, ktorej sa jej držiteľ zbavuje, chce sa jej zbaviť alebo je povinný sa jej zbaviť.

2.8. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 396 ods. 1 CSP, § 262 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podali žalobcovia 1/ a 2/ (ďalej aj „dovolatelia“) dovolanie podľa §

420 písm. f) CSP.

3.1. Dovolatelia dôvodili v dovolaní, že už zo záhlavia samotnej žaloby vyplýva, že žalobcovia podali žalobu na splnenie povinnosti podľa § 137 písm. a) CSP zákaz vykonávať opravy, odstránenie vecí, zákaz vykonávania činnosti a náhradu škody. Žalovaným sa vytýka porušenie povinností, ktoré pre nich vyplývajú z osobitných zákonov, a to zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch, vyhlášky č. 366/2015 Z. z. o evidencii povinnosti a ohlasovacej povinnosti, vyhlášky č. 371/2015 Z. z., ktorou sa vykonávajú niektoré povinnosti zákona o odpadoch a vodný zákon č. 371/2015 Z. z. Súd je viazaný žalobným návrhom žalobcu podľa § 216 ods. 1 CSP. Napriek týmto skutočnostiam boli celé procesné postupy súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu vedené celkom iným smerom. Na vec boli aplikované nesprávne ustanovenia § 123, § 126, § 127 ods. 1 OZ.

3.2. Žalobcovia sa len okrajovo domáhali v žalobe ochrany pred hlukom podľa § 127 OZ. Rozsudok súdu prvej inštancie, ako aj odvolacieho súdu považujú dovolatelia za arbitrárny, pretože je založený na svojvôli súdu, ktorý sa neopiera o zákon, ale jeho procesný postup bol zameraný len na susedské práva, vôbec sa nevysporiadal s porušením zákona o odpadoch a zákona o vodách. Tým, že súdy zhodne aplikovali na predmetný prípad ustanovenie OZ o ochrane susedských práv a vyhli sa ustanoveniam o porušení práv vyplývajúcich z osobitných zákonov, súdy porušili čl. 6 (právo na spravodlivý proces) Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, podľa ktorého každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

3.3. Uplatňovanie a posúdenie susedských vzťahov je potrebné vždy vykladať v súlade so zásadou ekvity (dobré mravy). Vzájomné konanie alebo opomenutie medzi susedmi nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Pre porušenie pravidla správania sa predpokladá, aby rozpor s dobrými mravmi bol dostatočne výrazný, spoločensky jasný a zrozumiteľný, aby sa v úvahách zachovala potrebná miera tolerancie a rezervovanosti. Vzhľadom k tomu je potrebné zvážiť, aká je v danej lokalite s prihliadnutím iných obdobných lokalít (napr. či sa jedná o mesto, dedinu alebo pozemky slúžiace poľnohospodárstvu a pod.) primeraná miera konkrétnych imisii. Súd musí pri odôvodnení rozhodnutia konkrétne uviesť, kedy je miera obťažovania primeraná pomerom a aká je v konkrétnom prípade.

3.4. Žalobcovia vyčerpali možnosti domáhať sa ochrany svojich práv, tak prostredníctvom obce, ako aj prostredníctvom polície s tým, že žalobu v tom znení ako bola podaná považujú za legitímnu a zákonnú a súd nesprávnym postupom im znemožnil uplatňovať svoje nároky, pretože len odkaz na nesprávnu formuláciu petitu nemohol byť dôvodom na zamietnutie žaloby z hľadiska toho, že žalobcom vznikla škoda, ako aj tento stav naďalej trvá a je neúnosný. Žalovaní, hoci nie sú živnostníkmi, vykonávajú nelegálnu, nepovolenú činnosť v intraviláne obce a zhromažďujú odpad na svojom pozemku, ktorý ohrozuje čistotu podzemných vôd a obťažujú žalobcov hlukom pri výkone takejto činnosti, kde je zrejme, že je to vážne ohrozenie, ktoré možno subsumovať pod ustanovenie § 417 ods. 2 OZ.

3.5. Navrhli, aby najvyšší súd zrušil rozsudok krajského súdu v spojitosti s rozsudkom okresného súdu a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaní 1/ a 2/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedli, že dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (aj okresného súdu) považujú v celom rozsahu za správny.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podali v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strany zastúpené v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorých neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov 1/ a 2/ je potrebné zamietnuť.

6. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu

odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

7. V danom prípade žalobcovia 1/ a 2/ vyvodili prípustnosť podaného dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.1. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP je a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.2. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie Ústavou Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie vecí za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

7.3. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolatelia v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP tvrdili, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu je arbitrárne a nedostatočné, pretože súdy (okresný, aj krajský) sa nevysporiadali s porušením zákona o odpadoch a zákona o vodách (bližšie pozri bod 3.2. tohto rozhodnutia). Dovolací súd pristúpil k posúdeniu argumentačnej udržateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu z pohľadu, či napĺňa záruky garantujúce, že výkon spravodlivosti v danom spore nie je arbitrárny (svojvoľný), teda takého práva strany sporu na riadne odôvodnenie rozhodnutia, ktoré je imanentnou súčasťou práva na spravodlivý proces i práva na súdnu ochranu.

10. K arbitrárnosti ústavný súd vo viacerých svojich rozhodnutiach, aktuálne napr. v uznesení sp. zn. III. ÚS 44/2022 z 27. januára 2022 uviedol, že arbitrárnosť sa v zásade môže prejavovať v dvoch podobách. Procesná arbitrárnosť je hrubým alebo opakovaným porušením zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, hmotnoprávna (meritórna) arbitrárnosť sa prejavuje ako extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie vecí a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne

akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). Z judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že arbitrárnosť (i zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí) všeobecných súdov je najčastejšie daná rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prejednávaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03). Prítom uvedené nedostatky musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

11. Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) aj z rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „ústavný súd“) vyplýva, že základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy aj právo podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v sebe zahŕňajú aj právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia (II. ÚS 383/2006). Povinnosťou súdu je presvedčivo a správne vyhodnotiť dôkazy a svoje rozhodnutia náležite odôvodniť (§ 220 CSP, I. ÚS 243/2007), prítom starostlivo prihliadať na všetko, čo vyšlo počas konania najavo, vrátane toho, čo uviedli strany sporu. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05, II. ÚS 76/07, obdobne Kraska c/a Švajčiarsko z 29. apríla 1993, Séria A, č. 254-B, str. 49, § 30). Inými slovami judikatúra ESLP nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

12. Po preskúmaní obsahu spisu a dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu a rozsudku súdu prvej inštancie dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s potvrdzovaným rozhodnutím súdu prvej inštancie, spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP z hľadiska formálnej štruktúry a obsahuje aj zdôvodnenie všetkých pre vec podstatných skutkových a právnych otázok, vykazuje logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania a nemožno ho považovať za neodôvodnené. Dovolací súd nezistil, že by v danej veci išlo o takýto prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcov na spravodlivý proces. Odvolací súd odôvodnil potvrdzujúci výrok svojho rozhodnutia spôsobom zodpovedajúcim zákonu.

12.1. Z obsahu odôvodnenia preskúmaného rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP stotožniac sa s dôvodmi rozsudku súdu prvej inštancie vrátane správnych skutkových a právnych záverov, na ktoré aj odkázal v zmysle § 387 ods. 2 CSP (pozri odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu). Odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil v porovnaní so súdom prvej inštancie na žiadnych iných, či nových skutkových a právnych záveroch. V dôvodoch rozsudku sa vyjadril k nosnej argumentácii odvolateľov (žalobcov) uplatnenej v odvolaní (rovnako aj v dovolaní) ohľadom porušenia zákona o odpadoch a zákona o vodách takto: „Odvolací súd osobitne zvyrazňuje, že pokiaľ žalobcovia 1/, 2/ poukazujú na samotnú skutočnosť neoprávneného uskladňovania huteľných vecí, ktoré môžu mať charakter odpadu v zmysle Zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch (ďalej aj len „Zákon o odpadoch“), uvedené konanie už naznačuje porušenie noriem verejného práva žalovanými 1/, 2/, ktoré sú však kompetentné riešiť orgány verejného zdravia, orgány na ochranu životného prostredia a predovšetkým obec, ktorá v zmysle § 5 Občianskeho zákonníka má možnosť žalovaným 1/, 2/ v správnom rozhodnutí uložiť konkrétnu povinnosť (napr.

odstrániť špecifikované hnutelné veci); takúto možnosť však nemá súd konajúci v civilnom konaní, ktorý môže uložiť žalovanému subjektu len povinnosť zdržať sa špecifikovaného druhu konania, ktorým presahuje výkon svojho vlastníckeho práva na úkor vlastníckeho práva susediaceho vlastníka - v súdnom konaní žalobcu.“ (pozri bližšie body 40. a 42. až 47. odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu). V rozpore s uvedeným potom vyznieva tvrdenie dovolateľov o nedostatočnom odôvodnení rozhodnutia odvolacieho súdu v tomto smere.

12.2. Dovolací súd môže len konštatovať, že z odôvodnení oboch rozhodnutí sú zrejmé právne úvahy odvolacieho i prvoinštančného súdu, ktoré viedli k prijatiu konečného záveru v prejednávanej spore. Napokon v danom spore konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú jednotu.

12.2.1. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne zdôvodnil, prečo potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým súd žalobu žalobcov zamietol, keď zhodne so súdom prvej inštancie uzavrel, že zakázať žalovaným vykonávať akékoľvek opravy poľnohospodárskych strojov a motorových vozidiel je neodôvodnené a zasahujúce do ich vlastníckeho práva nad mieru potrebnú na dosiahnutie účelu v zmysle § 127 ods. 1 OZ; uskladnením hnutelných vecí na nehnuteľnosti žalovaných, opravou a prevádzkou strojov nebolo preukázané, že by nad mieru primeranú pomerom dochádzalo k obťažovaniu žalobcov; a nárok na náhradu škody je bezpredmetný z dôvodu absencie zistenia, aby sa žalovaní I, 2/ dopustili nejakého protiprávneho konania ako jedného z hmotnoprávných predpokladov vzniku zodpovednosti za škodu, preto ani nebolo potrebné sa zaoberať ďalšími predpokladmi, a to skúmaniu príčinnej súvislosti, zavinenia, ako aj samotnej škody a jej výšky.

12.2.2. V dôvodoch svojho rozhodnutia odvolací súd uviedol, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, skutkový stav, ktorý považoval za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokovanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení, a prečo rozhodnutie okresného súdu považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti doplnil aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalobcov. Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu (body 25. až 51.), ako aj odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie (body 61. až 74.), nevyplýva nedostatočnosť, či nezrozumiteľnosť alebo nepresvedčivosť, ani absencia o skutkových a právnych záveroch, či taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie dostatočne a náležite neodôvodnil, a že pri rozhodovaní nezohľadnil odvolaciu argumentáciu dovolateľov.

13. Skutočnosť, že dovolatelia sa nestotožňujú s názorom odvolacieho súdu (aj súdu prvej inštancie), nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o neodôvodnenosti napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP tak nemožno považovať to, že súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľov, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom, čo nie je daný prípad. Skutočnosť, že sa dovolatelia nestotožňujú s odôvodnením rozhodnutia odvolacieho súdu a výsledkom vykonaného dokazovania, nezakladá dôvodnosť podaného dovolania. Aj stabilná rozhodovacia prax ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, IV. ÚS 324/2011) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania (strán sporu) vrátane ich dôvodov a námietok. Podľa názoru odvolacieho súdu námietka dovolateľov predstavuje ich prostý nesúhlas s rozhodnutím odvolacieho súdu a jeho odôvodnením.

14. Pre úplnosť dovolací súd tiež poznamenáva, že pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej zmatečnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP vo väzbe na žalobcami tvrdenú nesprávnu aplikáciu ustanovení § 123, § 126 a § 127 ods. 1 OZ, keď žalobu podali na splnenie povinnosti podľa § 137 písm. a) CSP zákaz vykonávať opravy, odstránenie vecí,

zákaz vykonávania činnosti a náhradu škody a žalovaným vytýkali porušenie povinností vyplývajúce z osobitných zákonov, a to zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch a vyhlášok č. 366/2015 Z. z. a č. 371/2015 Z. z. a vodného zákona č. 371/2015 Z. z., ide o zrejmu námietku ne/správnosti právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel, ktorá nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie veci túto vadu zmätočnosti nezakladá (R 24/2017); tento právny záver považuje za ústavnoprávne akceptovateľný i ústavný súd (I. ÚS 61/2019). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (I. ÚS 188/06).

14.1. Napokon vyššie uvedená námietka dovolateľov vrátane námietky posudzovania susedských vzťahov v súlade s dobrými mravmi nebola použitá pred prvoinštančným, ani odvolacím súdom, preto nie je možné na ňu ani prihliadať, nakoľko v dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).

14.1.1. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na princíp racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní, z ktorého vyplýva, že dovolateľ musí najskôr uplatniť svoju argumentáciu, ktorú považuje za významnú, už v odvolacom konaní. Úlohou odvolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal, a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Takto by totiž nastala celkom absurdná situácia, kedy by najvyšší súd preskúmaval rozsudok odvolacieho súdu (teda jeho „zákonnú správnosť a spravodlivosť“), hoci by však tento odvolací súd nemal žiaden dôvod, pre ktorý by sa mohol (a mal) zaoberať určitou argumentáciou, ktorá mu nebola známa (zrejmä), pretože ju dovolateľ nepoužil a „vyčkal“ by s ňou až na konanie pred dovolacím súdom. Inak povedané, dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne).

14.1.2. V tomto prípade ide totiž o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom platí zásada, že práva patria bdelým (*vigilantibus iura scripta sunt*). Ak potom dovolateľ uvedenú námietku, zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania, neuplatnil v odvolacom konaní - hoci mu bola známa - v rámci ochrany svojich práv, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a contrario), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto odvolacieho súdu, ktorý však na to nedostal príležitosť (obdobne tiež sp. zn. 7Cdo/161/2019, 4Cdo/122/2020, 4Cdo/40/2019, 8Cdo/140/2018, 8Cdo/157/2018).

14.1.3. Z uvedeného možno urobiť záver, že dovolateľ môže urobiť spôsobilým predmetom dovolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnil v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohol, a tak poskytol príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť (obdobne ústavný súd napr. II. ÚS 70/2017).

15. Z dôvodov vyššie uvedených dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcov 1/ a 2/ v časti namietajúcej vadu podľa § 420 písm. f) CSP je síce prípustné, ale nie je dôvodné a ohľadom namietajúceho nesprávneho právneho posúdenia veci ako zmätočnej vady v zmysle § 420 písm. f) CSP je neprípustné, preto dovolací súd dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

16. Žalovaní 1/ a 2/ boli v dovolacom konaní úspešní, boli aktívni a k dovolaniu sa písomne vyjadrili, preto im dovolací súd na základe ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcom 1/ a 2/ v plnom rozsahu.

17. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.